

§ 258 tr. ř. proti skutkovým zjištěním a v těchto proti přesvědčení nalézacího soudu, jemuž výhradně přísluší dle volného uvažování všech výsledků hlavního přelíčení rozhodovati, zdali ta která skutečnost je dokázána čili nic. Do oboru skutkové — zjišťovací činnosti nalézacího soudu spadá však zejména také výrok nalézacího soudu o tom, jak rozuměti jest tomu kterému projevu, a co jím mluvčí zamýšlel, neboť i k tomuto výroku dospívá soud volným uvážením doslovu projevu, ostatního chování mluvčího a všech okolností, projev podmiňujících a doprovázejících. Budiž k tomu podotčeno, že to, co nalézací soud zjišťuje ohledně stěžovatelova úmyslu, nevyčerpává celého obsahu a rozsahu zjištěných jeho výroků; neboť věta: »že nechtějí míti s československým státem ničeho společného«, pokud se týče »že obyvatelstvo je německé, že nechce míti ničeho společného s Čechy a že soupisem nebudou podporovati český stát«, poukazuje zřejmě k úmyslu stěžovatelovu, otrásti a zviklati právními a mravními názory posluchačů o tom, čím jsou povinni státu, jehož jsou občany; tedy k všeobecnému, abstraktnímu pobízení k protizákonnému a nemravnému jednání. Námitka, že rozsudek zjišťuje, že soupisová akce zmařena nebyla, jest nemístná, ježto stěžovateli se klade pouze za vinu, že se mu jednalo o to, aby tato akce byla ztěžována a mařena, a že tím vyzýval, podněcoval a svéstí hleděl k neuposlechnutí předpisů o soupisu majetku; nikoliv, že zamýšlený jím účinek též nastal; zákon v § 305 tr. zák. nerozeznává, zda měla činnost pachatelova účinek čili nic. Stížnost dovolává se konečně zákona ze dne 21. prosince 1867, čís. 142 ř. zák., správně § 117 odstavec první ústavní listiny, že každý může v mezích zákona projevovati mínění, než bezdůvodně, ježto dle zjištění nalézacího soudu projevy stěžovatelovy vybočily z mezí zákona, směřující ku ztěžování a maření, to jest k (úmyslnému veřejnému) rušení soupisové akce, tedy k činu, který dle § 12 vládního nařízení ze dne 19. března 1919, čís. 126 sb. z. a n. (zákona ze dne 20. března 1919, čís. 143 sb. z. a n.) — ohledně soupisu mincovaného a nezpracovaného zlata a stříbra, zlatých a stříbrných mincí a cizozemských peněz — a dle § 10 zákona ze dne 29. června 1919, čís. 369 sb. z. a n. — ohledně soupisu nemovitostí — trestají soudy jako přestupek vězením od 6 neděl do 6 měsíců nebo peněžitou pokutou od 500 K do 2000 K anebo společným uložením obou trestů.

### Čís. 752.

**Pokud jest lesní orgán oprávněn použití zbraně.**

**Souběh přečinu dle § 335 tr. zák. a přestupku dle § 431 tr. zák.**

(Rozh. ze dne 2. března 1922, Kr II 383/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku zemského soudu v Opavě ze dne 25. dubna 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem proti bezpečnosti života dle § 335 tr. zák. a přestupkem proti bezpečnosti těla dle § 431 tr. zák.

### Důvody:

Zmatečná stížnost dovolává se zmatečných důvodů čís. 5, 9 lit. a), čís. 9 lit. b) a čís. 10 §u 281 tr. ř., správně — jelikož napadený rozsudek

výroku o okolnostech rázu, v § 281 čís. 9 lit. b) tr. ř. vytčeného, neobsahuje a stížnost po stránce hmotněprávní jen dokazuje, že zejména vzhledem k omylu stěžovatelově tu není subjektivní skutkové povahy trestních činů, jimiž stěžovatel byl uznán vinným — jen zmatečných důvodů čís. 5 a čís. 9 lit. a) § 281 tr. ř. Po stránce hmotněprávní dovozuje stížnost, že známky skutkové podstaty přečinu dle § 335 a přestupku dle § 431 tr. zák. nejsou dány, jelikož stěžovatel — používaje zbraně — jednak dle instrukce proň závazně předpokládal, byť snad omylem, oprávněnost a přípustnost použití zbraně, jednak jednal v nutné obraně proti útoku na jeho život, jednak pro poděšení, strach a leknutí nemohl si býti vědom, že z mezí nutné obrany vykročuje. Než vývody stížnosti jsou právně pochybné. Otázku, zdali výnos pruského ministerstva pro lesnictví, velkostatky a lesy ze dne 8. srpna 1919, čís. 9823 pozbyl dne 1. května 1920 — tedy před činy, o které jde — platnosti, dle § 2 vládního nařízení ze dne 11. března 1920, čís. 152 sb. z. a n., možno ponechat nepovšimnutu, neboť stížnost chápe obsah tohoto výnosu a poměr jeho k zákonu trestnímu nesprávně. Výnos nemohl rozšířiti podmínky, za nichž lesním hlídačům a hlídačům ustanoveným pro službu honební přísluší právo použití zbraně, kteréžto právo ustanovením § 2 lit. g) tr. zák., § 54 čís. patentu ze dne 3. prosince 1852 čís. 250 ř. zák. a § 3 nařízení ze dne 2. ledna 1854, čís. 4 ř. zák. omezeno jest na případy nutné obrany. Vždyť rozšíření tohoto, zákonem omezeného práva, i na jiné případy mohlo by se státi jen zákonem. Výnos také práva toho nerozšiřuje. Výnos poukazuje výslovně k tomu, že dle zákona ze dne 31. března 1837 a dodatku k tomuto zákonu má se zbraní použití pouze, pokud je toho potřebí, aby přistižení škůdci při činném odporu nebo nebezpečných výhrůžkách byli učiněni neškodnými, a poučuje pouze lesní a honební úředníky, že se od nich nežádá, aby příliš úzkostlivým šetřením předpisů vydali v nebezpečí svůj vlastní život, dále, že útěk škůdce — neposlechnuvšího vyzvání, aby zůstal státi — při vyskytnutí se jiných okolností podezřelých opravňuje k domněnce, že škůdce použije útěku k opětovnému útoku nebo činnému odporu, konečně že úředník v takovýchto případech smí použití střelné zbraně zrovna tak, jak to bylo přípustným dle dosavadních předpisů, když škůdce na útěku střelnou zbraň neodloží nebo zase se jí chopí a dle zvláštních okolností případu v neodložení nebo novém uchopení střelné zbraně shledati je bezprostředně hroící nebezpečí pro tělesnou bezpečnost nebo život lesního a honebního úředníka. Nezapovídáť tedy výnos ani dle dalšího svého znění — jak stížnost mylně tvrdí — hajnému použití zbraně výhradně tehdy, kdy pytlák uteče, zanechav zbraň na místě, nýbrž podmiňuje i sám použití zbraně tím, že hajný z celé situace dle zvláštních okolností případu musí důvodně míti za to, že pytlák, byť na útěku, bezprostředně ohrožuje tělesnou bezpečnost nebo život hajného. Budiž připuštěno, že bylo služební povinností stěžovatelovou, brániti útěku přistižených škůdců; než odvrácení útoku těchto škůdců práva majitele honitby ohledně zvěře a práva (§§ 93, 212 tr. zák.), zabezpečiti se osobou škůdce nebo brániti jeho škůdným úmyslům, nepožaduje činů, směřujících proti tělesné bezpečnosti nebo proti životu škůdců; takové činy jsou beztrestny jak dle zákona, tak dle zmíněného výnosu jen potud, pokud jest jich potřebí k odvrácení útoku škůdců na

život nebo tělesnou bezpečnost stěžovatelovu. Nelze proto přisvědčiti náhledu zmateční stížnosti, že v tom, že stěžovatel proti Janu T-ovi a Antonínu M-ovi, v lese se zbraněmi přistiženým, střílel, již o sobě shledati je pouze čin, spadající do rámce instrukce stěžovatelovy, totiž zmíněného výnosu. Dovozuje-li pak stížnost z domnělého obsahu instrukce, že stěžovatel, byť omylem, předpokládal oprávněnost a přípustnost použití zbraně proti pytlákům již proto, že nezanechali zbraně na místě, či přes vyzvání je neodhodili, dovolává se tím pouze omylu ohledně dovolenosti činů, tělesnou bezpečnost a život jiných osob ohrožujících a poškozujících, tedy neznalosti trestního zákona, která však dle §§ 3, 233 tr. zák. odpovědnosti nesprošťuje. Nelze dále přisvědčiti stížnosti, tvrdí-li, že rozsudkový výrok přiznává stěžovateli, že byl podniknut bezprávný útok na jeho život, ani, dovozuje-li dále, že přistižený pytlák, dokud neodloží zbraň, zůstane nebezpečím pro život toho, kdo je překážkou provedení trestných úmyslů pytlákových. Nutná obrana předpokládá nikoliv pouze útok možný, nýbrž útok podniknutý nebo bezprostředně hrozící. Rozsudkový výrok pak zjišťuje pouze, že stěžovatel je vinným, že vykročil z hranic obrany, nutné k odvrácení bezprávného útoku na jeho život, aniž se vyslovuje o tom, byl-li tu takový útok či nic. Než nesprávnost tvrzení stížnosti je bezvýznamnou, jelikož zákon propůjčuje právo obrany jak proti skutečnému, tak i proti domnělému útoku. V tomto směru rozhodovací důvody, které uvádějí jednak, že není dokázáno, že T-em nebo jiným pytlákem bylo na stěžovatele střeleno, nebo že T. bral pušku v pohotovost proti stěžovateli, jednak že stěžovatel musil si býti vědom, že je možno, že T. a M. vyzvání, aby zahodili zbraně, snad přeslechli nebo mu neporozuměli, — zjišťují, že stěžovatel (v době, kdy vystřelil proti T-ovi) obával se útoku a použil zbraně k odvrácení (domnělého) útoku, že ale při tom jednáje nedbale, vykročil pro poděšení z mezí nutné obrany. Správně sice k tomuto výroku nalézacího soudu podotýká stížnost, že co do vykročení z mezí nutné obrany nelze srovnávat míru útoku a míru obrany výhradně dle objektivního jejich významu, nýbrž že dlužno přihlížeti též k duševnímu stavu osoby, na niž se útočí, a že vykročení z nutné obrany je trestným jen za podmínek §§ 335, 431 tr. zák., tedy jen tehdy, mohla-li tato osoba, ačkoliv na její duševní úkony účinkovalo poděšení, poznati, že k odvrácení útoku buď vůbec nebylo zapotřebí obranných činů, neb alespoň nebylo zapotřebí oněch činů, jež osoba tato předsevzala. Než tu zjišťuje nalézací soud, že si obžalovaný přes poděšení své vzhledem na jakost své pušky a na krátkou vzdálenost mezi ním a T-em musel býti vědom toho, že jeho jednání (výstřely na T-a) může způsobiti nebezpečí pro život T-ův; čímž — jak vyplývá z následující věty, že bezpečnostní poměry na Hlučínsku nebyly takové, že lesní zřizenci se mohli považovati za oprávněné, aby pytláky neb ozbrojené osoby ihned zastřelili, jakmile se objeví — nalézací soud zřejmě zjišťuje, že stěžovatel si byl vědom, že předsevzatého jím činu, ohrožujícího ne toliko tělesnou bezpečnost, nýbrž přímo život domnělého útočníka k odvrácení domnělého útoku nebylo zapotřebí. Nalézací soud odvozuje tento výrok z předpokladů, že lesní personál byl v přesile, že pytláci byli obklíčeni a že proti pytlákům stáli lesníci, vesměs osvědčení a zkušení, v pozicích příznivých a krytých, opíraje výrok patrně též o dříve uvedené zjištění, že stěžo-

vatel si musel býti vědom, že T. a M. vyzvání, aby odhodili zbraně, snad přeslechli nebo mu neporozuměli. Výtka stížnosti, že výrok nalézacího soudu je zmatečný dle čís. 5 § 281 tr. ř., jelikož nejsou uvedeny důvody pro výrok, že stěžovatel přes strach a leknutí mohl zachovati klid a osvědčiti poznání normálnímu člověku za duševního klidu vlastní, je tedy zřejmě bezdůvodná. Snaží-li se pak stížnost dalšími vývody dokázati, že stěžovatel nebyl tohoto poznání v kritickém okamžiku schopným a schopným býti ani nemohl, brojí tím pouze, a to dle §§ 258, 288, čís. 3 tr. ř. nepřipustně, proti zmíněnému zjištění, neprovádí tím však po zákonu ani dovolávaného zmatečného důvodu čís. 9 lit. a), ani žádného jiného z důvodů, v § 281 tr. ř. vypočtených.

Co do přestupku dle § 431 tr. zák. dovozuje stížnost, že veškeré střelné rány, které stěžovatel vypálil proti pytlákům, dlužno pokládati za jednotné jednání, z něhož vzešla smrt T-ova, takže souběh deliktů § 335 a § 431 tr. zák. není odůvodněn. Než stížnost jest i zde na omylu. Rána, již T. byl usmrčen, byla mířena proti T., rány, v nichž nalézací soud shledává skutkovou podstatu § 431 tr. zák., byly mířeny proti Antonínu M-ovi; činy, nalézacím soudem různým zákonům podřaděné, směřovaly tedy proti různým osobám a byly i časově a dle směru, jímž bylo střeleno, od sebe odděleny; nebyly tedy částmi jednotného jednání, nýbrž různými činy. Že stěžovatel nevěděl, že klesající k zemi T. je raněn na smrt, že myslel a že mohl míti za to, že T. se pouze kryje, tím spíše, když druhý pytlák zbraně neodhodil, nepřichází v úvahu co do ran mířených z a M-e m. Tvzení, že druhý pytlák M. nedal se na útěk, přiči se zjištění nalézacího soudu. Vzhledem k tomuto zjištění nebylo tu ani předpokladů instrukcí pro použití zbraně stanovených, ani předpokladů nutné obrany dle zákona. K vývodům, že stěžovateli nemohlo býti povědomo, že ranami ohrožuje také život jiných osob, že stěžovatel si ani nemohl uvědomiti takové nebezpečí vzhledem k poděšení, v němž jednal, nelze vzíti zřetele, ježto se přiči zjištěním nalézacího soudu, že stěžovatel jednal proti předpisu, že tu nebylo okolností pro domnění, jakoby M. chtěl útěku použiti k útoku, a že stěžovatel mohl nebezpečí poznati. Nebezpečí ran pro tělesnou bezpečnost lidí bylo dáno, když rány byly vypáleny dalekosnou vojenskou puškou — zbraní to se značnou průbojnou silou — v krajině, kde lidé chodí nedaleko silnice, k 5. hodině ranní, kdy na venkově lidé již chodí za svým zaměstnáním, nehledě ani k tomu, že střelnými ranami stěžovatelovými byl nepopíratelně ohrožen právě Antonín M.

### Čís. 753.

**Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).**

**I zředěné mléko jest předmětem potřeby.**

**Lichevní soud nemůže zhostiti se řešení otázky, zda jest splněna skutková podstata obžalovaného trestného činu lichevního, poukazem, že čin odpovídá skutkové podstatě trestného činu nelichevního.**

(Rozh. ze dne 2. března 1922, Kr II 552/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmatečné stížnosti státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu při krajském soudu v Jihlavě ze dne 15. června 1921, jímž byla obžalovaná podle § 259 čís. 3 tr. ř. sprostěna z obžaloby pro přečin dle § 7 (3)